

Buurtvereniging Zeeheldenbuurt

Werkgroep Gebiedsvisie De Waard
p/a Buurtvereniging Zeeheldenbuurt
Heemskerkstraat 56
2315 TJ Leiden
Tel 06 - 18818993
Arnoldus01@Ziggo.nl

Aan de leden van de Raadscommissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid van de gemeente Leiden

Leiden, 12 december 2011
Betreft: Herziening Kaderbesluit Ringweg Oost

Geachte commissieleden,

Op 15 december aanstaande bespreekt u het voorstel 'Ringweg Oost, voorbereiding herziening plan en Kaderbesluit'. De voorgestelde wijzigingen lijken ook voor Zeeheldenbuurt/De Waard grote gevolgen te hebben. Hieronder treft u ons commentaar.

Voorgestelde randvoorwaarden en uitgangspunten

In het voorstel wordt de Raad gevraagd akkoord te gaan met de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten voor een herzien Kaderbesluit:

- a- ruimtelijke inpassing van het tracé zodanig vorm te geven dat een toekomstperspectief wordt geboden voor De Waard en De Kooi waardoor de architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit en de leefbaarheid van de omliggende gebieden zal verbeteren,
- b- passend binnen huidige budget voor het huidige kaderbesluit (prijspeil 01-01-2010) en c- mogelijke aanvulling op huidige budget voor hogere kosten door inflatie als gevolg van vertraging;
- d- de maximale verkeerskundige capaciteit van de kruising Hoge Rijndijk en van de aansluiting met de Willem de Zwijgerlaan als maatgevend aan te houden en de verkeersintensiteit op het nieuwe tracé zodanig in te stellen dat een goede doorstroming over het gehele tracé kan worden bereikt.

Ad A: ruimtelijke inpassing van het tracé

Wat ons direct opvalt is dat dit uitgangspunt alleen voor De Kooi (enige) handen en voeten krijgt. Voorzien wordt dat ondertunneling van de Sumatrastraat onder andere tot vermindering van de barrièrewerking van die straat en herstel van de relatie van de wijk met De Zijl leidt.

Voor de Zeeheldenbuurt/De Waard worden echter geen maatregelen ter verbetering van leefbaarheid of stedenbouwkundige /architectonische kwaliteit voorgesteld.

Het tweede punt dat opvalt, is dat het **raadsvoorstel amper gegevens bevat over de concrete gevolgen** van het 'tracé Sumatrastraat' voor de leefbaarheid in De Kooi en De Waard. Een aantal gegevens is wel terug te vinden in de bijgevoegde Oplegnotitie behorend bij de Quick Scan van Bureau Movares. In laatstgenoemd onderzoek zijn het tracé via Leiderdorp (het eerdere Kaderbesluit) en het tracé via de Sumatrastraat met elkaar vergeleken.

Het raadvorstel geeft **evenmin duidelijkheid over het te volgen tracé** door De Waard.

Uit de gepresenteerde sheets op voorlichtingsbijeenkomsten op 23 en 28 november jl. bleek dat de gemeente hierbij het tracé in de Oplegnotitie/Quickscan aanhoudt. Benadrukt werd dat het om een 'stippelijntje' ging waarover nog besluitvorming moest plaatsvinden. Maar u begrijpt waarschijnlijk wel dat dit 'stippelijntje' de vertegenwoordigers uit de Zeeheldenbuurt op 23 november bijzonder rauw op het dak viel. Dit traject was niet eerder gecommuniceerd en was een nare verrassing.

Als we alle informatie (het raadvorstel, de Oplegnotitie over de Quickscan, het Erratum Verkeersberekeningen RWO) bij elkaar optellen, dan krijgen we de volgende uitkomsten voor De Waard:

- Indien wordt uitgegaan van de verkeersbeperkende maatregelen in het 'oude' Kaderbesluit, dan leidt de RWO via de Sumatrastraat in 2020 tot anderhalf keer zoveel verkeer als het tracé via Leiderdorp. Volgens het Erratum gaat het dan om 28.000 auto's per etmaal.
- Volgens het raadvorstel (voorwaarde d) is de maximale capaciteit van het Kruispunt Hoge Rijndijk 'maatgevend' voor de RWO, maar er wordt geen concreet cijfer genoemd.
- Het tracé Sumatrastraat' dat door Movares is onderzocht loopt voor eenderde door het Park Zeeheldenbuurt en takt dan af naar de Hoge Rijndijk. De Oplegnotitie geeft aan dat dit leidt tot 'functievrij maken' (= slopen) van de gemeentewerf, 'een scheepswerf' (hiermee kan niet anders dan Scheepswerf Stallinga bedoeld worden, waarbij scheepswerf Teske vergeten wordt) en 'een bouwbedrijf' (Du Prie).¹
- In het Erratum wordt vermeld dat in het herziende kaderbesluit uitspraken over de wijkcirculatie in de Kooi en de Waard gedaan moeten worden. In het raadvorstel worden geen voorwaarden hiervoor geformuleerd.

Wat zou dit voor De Waard kunnen betekenen?

- Zelfs als het lukt de verkeersintensiteit te verlagen om te voorkomen dat het verkeer bij de Hoge Rijndijk compleet vastloopt (conform uitgangspunt d), zal het om enorme aantallen auto's per etmaal gaan die op maaiveldhoogte op enkele tientallen meters afstand langs de huizen in de Tasmanstraat denderen. Met alle gevolgen van dien voor de hele wijk: geluidsoverlast, verminderde luchtkwaliteit en verkeersveiligheid.
- Het enige 'echte' - maar nog altijd kleine - parkje in de buurt, dat intensief door buurtbewoners wordt gebruikt en ooit is aangelegd als buffer richting industrieterrein (Stadsvernieuwingsplan Zeeheldenbuurt1987), wordt een stuk kleiner en onaantrekkelijker omdat het grenst aan de drukke weg. Dat is slecht voor de leefbaarheid van de wijk.
- Als het tracé in de Quickscan en Oplegnotitie wordt gevolgd, dan is de consequentie daarvan dat industrieel erfgoed met een grote cultuurhistorische waarde moet worden gesloopt: scheepswerf (Stallinga).²
- Aanleg van de RWO door het park zal een sterke barrièrewerking hebben. Waar in De Kooi gestreefd wordt naar herstel van de verbinding met de Zijl, zou in De Waard juist de verbinding met het water van het Rijn-Schiekanaal verdwijnen. Dat is in strijd met de voornemens in de Structuurvisie en de Agenda Gebiedsvisie om de oever van het kanaal op te gebruiken voor recreatie.
- Een RWO die aansluit op het wegennet in de Zeeheldenbuurt zal leiden tot sluipverkeer in de wijk. De scheiding van verkeersstromen zoals doorgevoerd als gevolg van het Stadsvernieuwingsplan 1987 wordt dan ondermijnd.

Ad B en C: het financiële kader

¹ Oplegnotitie d.d. 17-8-2011, p. 4: "Om de aanleg van de weg mogelijk te maken moeten diverse percelen geheel of gedeeltelijk (functie)vrij worden gemaakt en zullen enkele woonblokken gesloopt moeten worden. Dat geldt voor de zuidoosthoek van De Waard, waar nu een bouwbedrijf, een scheepswerf en de gemeentelijke werf gevestigd zijn. De weg wordt vervolgens over de Admiraal Banckertweg / Admiraalsweg aangelegd, hetgeen ten koste zal gaan van ca. een derde van het centrale parkje in De Waard. Daarna zal de weg via een tunnel onder de Oude Rijn en de Lage Rijndijk worden verbonden met de Sumatrastraat."

² Zie over het cultuurhistorisch belang van scheepswerf Stallinga: Cor Smit, *Historisch Advies De Waard*, p. 7, www.zeeheldenbuurtleiden.nl/sites/zeeheldenbuurtleiden.nl/files/publicatie/201102/DeWaardHistorie.pdf

De Oplegnotitie vermeldt dat er voldoende financiële ruimte zou zijn voor de ‘Variant Lange tunnel Sumatrastraat’. Met extra maatregelen in De Waard is geen rekening gehouden. Toch zijn deze naar onze mening zeker nodig, anders zal het leefklimaat in de wijk behoorlijk verslechteren in plaats van verbeteren (toch het doel van de gemeente). Kosten voor stedenbouwkundige aanpassingen en nieuwbouw zijn eveneens in beide wijken niet meegerekend.

Wij zijn zeer bezorgd dat met het huidige budget alleen halfbakken maatregelen mogelijk zijn, waarmee dan weliswaar lippendienst bewezen wordt aan verbetering van de leefbaarheid in De Kooi en De Waard, maar in de praktijk weinig wordt opgelost (bijvoorbeeld halfopen tunnelbakken in beide gebieden of een weg op maaiveldhoogte door Park Zeeheldenbuurt met geluidsschermen).

Ad D: goede doorstroming tracé

Voor een goede doorstroming op het hele tracé wordt de maximale verkeerskundige capaciteit van de kruising Hoge Rijndijk en van de aansluiting met de Willem de Zwijgerlaan maatgevend. Voor ons is onduidelijk om hoeveel auto’s per etmaal het precies gaat.

Verder zijn we zeer benieuwd hoe de gemeente dit doel wil bereiken. Als dit bijvoorbeeld gebeurt door de eerder voorgestelde ‘knips’ in de Zijlsingel en de Hooigracht niet in te voeren, wat is dan nog de meerwaarde van de RWO? En zal het verkeer daar niet even snel als vroeger vastlopen? Uit de Quickscan bleek immers dat het (kortere) tracé Sumatrastraat verkeer afsnoept van verder afgelegen rondwegen Churchilllaan, Engelendaal en de Rijnlandroute.

Participatie

In dit raadsvoorstel wordt ingezet op ‘een zorgvuldig besluitvormingsproces met belanghebbenden’ en ‘een extra inspanning om voldoende draagvlak voor de plannen te krijgen’. Tegelijkertijd wordt aangetekend dat de Ringweg ‘een vanzelfsprekend onderdeel’ in een hernieuwd toekomstperspectief voor deze wijken uitmaakt en dat ‘een kader wordt gegeven waarbinnen de Ringweg een plaats krijgt’. Met andere woorden, de Ringweg zelf staat niet meer ter discussie op wijkniveau. In hoeverre is op wijkniveau nog bespreekbaar op welke plaats de Ringweg komt, en welke compenserende maatregelen worden genomen? Of is er eigenlijk alleen sprake van top-down informatieverstrekking en ‘participatie’ over details? En hoe staat het participatietraject RWO ten opzichte van het participatietraject Gebiedsvisie De Waard?

De bewoners van de Zeeheldenbuurt hebben een groot déjà vu gevoel bij de manier waarop het herziene kaderbesluit tot ons komt.

Nog maar een half jaar geleden stelde B&W voor om het besluit van Portaal om de huurhuizen in de wijk te slopen als uitgangspunt voor de gebiedsvisie vast te leggen, waarmee de bewoners voor een voldongen feit werden gesteld en er weinig meer te participeren viel. De Raad moest eraan te pas komen om te bevestigen dat de volgorde volgens de gemeentelijke procedure ‘Ingrijpende renovatie en sloop’ omgekeerd is: eerst moet de Bewonerscommissie Portaal zijn werk kunnen afmaken (o.a. second opinion, eindadvies), wordt er met medewerking van de bewoners een gebiedsvisie opgesteld, die vervolgens door de Raad behandeld en vastgesteld wordt, en pas daarna besluit de Raad over eventuele sloop.³ De Raad stelde tevens vast dat renovatie het uitgangspunt voor de gebiedsvisie is.

Op grond hiervan vindt momenteel overleg plaats tussen buurtvereniging, bewonerscommissie, ondernemersvereniging en gemeente over een op te stellen participatiestatuuut. Omdat het vertrouwen van de buurt in de gemeente door de eerdere gebeurtenissen niet groot is, verloopt dit proces moeizaam en is het nog niet afgerond.

Buurtvereniging Zeeheldenbuurt heeft zich altijd zeer ingespannen om op een positieve manier mee te denken over veranderingen in de buurt. Zie bijvoorbeeld onze inbreng in de RWO-ateliers (gedurende 2,5 jaar!), de Structuurvisie, de Agenda Gebiedsvisie, het concept-bestemmingsplan en de concept Sociaal Maatschappelijke Structuurvisie. Ook de buurtbewoners en andere organisaties in de buurt,

³ Zie het amendement dat de Raad hierover heeft aangenomen op 19 mei, RV 11.0019 en de procedure Ingrijpende Renovatie en Sloop, RV 09.0079. In deze procedure wordt gesproken over een wijkontwikkelingsplan dat de gemeente de corporatie (vooraf) als kader meegeeft.

zoals de Bewonerscommissie Portaal zijn actief en zeer betrokken bij de toekomstige plannen voor de wijk.

Ook in de toekomst willen wij actief blijven meedenken over plannen voor onze buurt, maar door deze wijze van communiceren loopt ons vertrouwen in de gemeente opnieuw een deuk op. Aan de ene kant participeren wij bij elk voorstel dat op de wijk betrekking heeft, aan de andere kant presenteert B&W voor de tweede maal dit jaar een potentieel zeer ingrijpend voorstel zonder vooraf te overleggen op bijeenkomst waarvoor alleen de buurtvereniging en de bewoners van de Tasmanstraat op stel en sprong waren uitgenodigd.

Buurtvereniging Zeeheldenbuurt en Bewonerscommissie de Zeehelden overwegen sterk om de medewerking aan het participatiestatoot en het uitwerken van de Gebiedsvisie op te schorten totdat B&W en de Raad ons hebben duidelijk gemaakt **waarover** we mogen participeren. Steeds ingrijpende plannen vanaf de tekentafel bekend maken kunnen onze bewoners niet meer verwerken. Dit werkt wantrouwen in de politiek – dat al sterk is in de Zeeheldenbuurt – alleen maar verder in de hand.

Waar vragen wij de aandacht van de Raad voor?

Eigenlijk en allereerst zouden we de hele RWO van tafel willen hebben. Buurtvereniging Zeeheldenbuurt onderschrijft het standpunt van de Samenwerkende Buurtorganisaties Leiden Oost en Leiderdorp dat nut en noodzaak van de RWO niet is aangetoond en de kosten en nadelige gevolgen van de aanleg van de weg de voordelen overstijgen.

Indien de Raad daartoe niet besluit en een herzien kader voor de RWO gaat vastleggen conform dit voorstel van B&W, dan vragen wij u:

- Randvoorwaarde a voor de Zeeheldenbuurt/De Waard te concretiseren, zodat daadwerkelijk invulling gegeven wordt aan het voorstel van B&W om door de aanleg van de RWO de architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit en de leefbaarheid in de wijk te verbeteren. [N.B.: onder dat laatste verstaan wij eigenlijk: een verbeterde of gelijkblijvende luchtkwaliteit, geluidsniveau, openbaar groen, erfgoed, verkeersveiligheid en van mogelijkheden tot integratie van de wateroevers bij de wijk.]
 - o In dit verband is het onbestaanbaar dat de RWO dwars door het wijkpark wordt aangelegd en dat er cultuurhistorisch erfgoed voor gesloopt zou moeten worden. Het is zeer belangrijk dat de Raad in dit stadium heldere uitgangspunten formuleert geeft voor behoud van openbaar groen en cultureel erfgoed.
 - o Net zo min als in De Kooi horen bewoners van de Tasmanstraat en de rest van de wijk opgezadeld te worden met een disproportionele stijging in geluidsoverlast en luchtvervuiling, en met een mogelijke vermindering van de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers. Op maatregelen voor De Kooi en De Waard mag niet worden beknipt en ze moeten op een gelijk effect hebben.
 - o Specifieke aandacht vragen wij voor het thema verkeersafwikkeling in de wijk. De Raad heeft hierover eerder bij de Structuurvisie een amendement aangenomen (A090130/11, waarin u hebt vastgelegd dat een ruimtelijke verbinding tussen binnenstad en RWO bestemd is voor langzaam verkeer (fietsers en wandelaars).
- Een financieel kader voor te stellen dat rekening houdt met aanvullende maatregelen in de Zeeheldenbuurt/De Waard.
- Duidelijkheid te verschaffen over de mate van participatie van de Zeeheldenbuurt/De Waard en de relatie participatie Gebiedsvisie – participatie RWO. Daarnaast moet de participatie voor betrokken burgers zinvol zijn. De wijze waarop dat nu gebeurt is dat niet.

Met de meeste hoogachting,

Cor Arnoldus,
voorzitter buurtvereniging Zeeheldenbuurt.